

TBMM
HAKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 13196

Tarih : 04.08.2025

32236

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhhan tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri uyarınca yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Cengiz ÇİÇEK
İstanbul Milletvekili

Türkiye genelinde faaliyet gösteren zincir marketlerde çalışan binlerce emekçi, düşük ücretler, uzun ve esnek çalışma saatleri, mobbing, keyfi izin uygulamaları ve sendikal örgütlenme hakkının engellenmesi gibi hak ihlalleriyle karşı karşıyadır. Mağaza Market-Sen'in tespitleri ve işçilerin beyanları, bu sorunların zincir marketlerin birçok şubesinde sistematik olarak yaşandığını göstermektedir.

Zincir marketlerin önemli bir bölümünde uygulanan "az personelle yüksek verim" politikası, işçilerin yasal çalışma saati sınırlarını aşan sürelerde çalıştırılmasına yol açmakta; bu durum fiziksel ve ruhsal sağlıklarını olumsuz etkilemektedir. Mola ve dinlenme haklarının fiilen kullanılmaması, vardiya düzenlemelerinde işçilerin iradesinin yok sayılması, birden fazla görevin aynı çalışana yüklenmesi gibi uygulamalar, emek sömürsünü derinleştirmektedir. Bayram ve kampanya dönemlerinde izinlerin iptal edilmesi, kamera ile izleme, sözlü tehdit ve psikolojik baskı gibi uygulamalar da yaygın şekilde belirtilmektedir. Ayrıca, işçilerin sendikal haklarını kullanma girişimleri doğrudan veya dolaylı olarak engellenmektedir. Bu koşullar, zincir marketlerdeki çalışma ortamının insan onuruna yakışır standartlardan ve uluslararası çalışma normlarından uzak olduğunu; kamusal denetim mekanizmalarının ise yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda:

1. Bakanlığınız, zincir marketlerdeki çalışma koşullarını hangi sıklıkta ve hangi denetim yöntemleriyle incelemektedir?
2. Son beş yılda zincir marketlerde gerçekleştirilen işçi sağlığı ve iş güvenliği denetimlerinin sayısı kaçtır? Bu denetimler hangi il, ilçe ve şubelerde, hangi zincir marketlerde yapılmıştır? Denetim sonuçları nelerdir?
3. Az personelle uzun süreli ve çoklu görev yüklenen çalışanlara yönelik herhangi bir düzenleme veya sınırlama planlanmakta mıdır? İş tanımı dışında çalıştırılma ve görev belirsizliği konusunda Bakanlığınızın denetim veya düzenleme çalışması var mıdır?
4. Zincir marketlerde haftalık çalışma süresi sınırlarının aşılması ve mola haklarının kullandırılmamasına ilişkin Bakanlığınıza ulaşan şikâyet sayısı kaçtır? Bu şikâyetler üzerine hangi işlemler yapılmıştır?
5. Zincir marketlerde çalışanlara yönelik mobbing, baskı ve tehdit ve özellikle kadın işçilere yönelik ayrımcılık iddialarıyla ilgili Bakanlığınız tarafından yürütülen inceleme veya soruşturma bulunmakta mıdır?
6. Son beş yılda zincir marketlerde Kod-29, Kod-42 ve Kod-50 gerekçeleriyle işten çıkarılan işçi sayısı kaçtır?
7. Zincir marketlerde sendikal hakların kullanımını engelleyen uygulamalara ilişkin Bakanlığınıza yapılan başvuru sayısı nedir? Bu başvurular sonucunda işverenlere yönelik hangi yaptırımlar uygulanmıştır?
8. Zincir marketlerde emek sömürsünü önlemek, güvenceli çalışma koşullarını sağlamak ve işçilerin temel haklarını korumak için Bakanlığınızın kısa, orta ve uzun vadeli politika hedefleri nelerdir?